

7.1

Górne drogi oddechowe

7.1.1

Nos

Nos zewnętrzny (*nasus externus*) [AAC tabl. 36; AGIS str. 296–306] ma kształt trójściennej piramidy. Do jego struktur zewnętrznych można zaliczyć: nasadę nosa (*radix nasi*), grzbiet nosa (*dorsum nasi*), utworzony przez połączone pod kątem dwie ściany boczne, oraz wierzchołek nosa (*apex nasi*). W ścianach bocznych znajduje się skrzydło nosa (*ala nasi*), oddzielone od pozostałej części tej ściany bruzdą skrzydła (*sulcus alaris*).

Wejście do jamy nosowej to nozdrza przednie (*nares*) ograniczone przez skrzydła nosa, koniec nosa i dolny brzeg przegrody nosa.

Rusztowanie nosa zewnętrznego utworzone jest przez struktury kostne (kości nosowe, wyrostki czołowe szczęk) oraz rusztowanie chrzęstne, zbudowane z chrząstki szklistej.

Do chrząstek nosowych (*cartilagine nasales*) zaliczamy: chrząstkę przegrody nosa, chrząstkę boczną nosa, chrząstkę skrzydłową większą, chrząstki skrzydłowe mniejsze, chrząstki dodatkowe nosa, chrząstkę lemieszowo-nosową.

Chrzątka przegrody nosa (*cartilago septi nasi*) tworzy blaszkę, która ma kształt czworobocznej płytki i położona jest przed kostną przegrodą nosa. Chrzątka ta styka się z lemieszem od dołu i blaszką pionową kości sitowej od tyłu. Od góry zrasta się z chrząstkami bocznymi nosa, a w jej przedłużeniu przednim znajduje się część ruchoma przegrody nosa (*pars mobilis septi nasi*).

Chrzątka boczna nosa (*cartilago nasi lateralis*) ma kształt trójkąta, który swoją podstawą łączy się z chrząstką przegrody nosa. Od tyłu styka się z wyrostkiem czołowym szczęki, a od dołu łączy się z odnogą boczną chrząstki skrzydłowej większej.

Chrzątka skrzydłowa większa (*cartilago alaris major*) składa się z odnogi

bocznej i przyśrodkowej (*crus laterale et mediale*). Odnoga przyśrodkowa styka się z analogiczną odnogą przeciwległej chrząstki, a między nimi, na wierzchołku nosa, występuje widoczne lub wyczuwalne zagłębienie. Odnogi te ograniczają wraz ze skórą nozdrza przednie od strony przyśrodkowej oraz tworzą część ruchomą przegrody nosa.

Chrząstki skrzydłowe mniejsze (*cartilagine alares minores*) znajdują się za odnogą boczną chrząstki skrzydłowej większej.

Chrząstki dodatkowe nosa (*cartilagine nasales accessoriae*) położone są pomiędzy analogicznymi chrząstkami skrzydłowymi większymi a chrząstkami nosowymi bocznymi.

Chrzątka lemieszowo-nosowa (*cartilago vomeronasalis*) położona jest u podstawy chrząstki przegrody nosa, za kolcem nosowym przednim.

W odróżnieniu od skóry pokrywającej chrząstki nosa, skóra na rusztowaniu nosa jest przesuwalna. Dlatego obrzęki w tej okolicy powodują znaczną bolesność.

W sąsiedztwie nosa zewnętrznego znajdują się zakończenia licznych mięśni mimicznych twarzy (str. 58–60).

Naczynia krwionośne nosa zewnętrznego pochodzą od tętnicy twarzowej (*a. facialis*), która przez swoją gałąź końcową, tętnicę kątową (*a. angularis*) zespala się z tętnicą grzbietową nosa (*a. dorsalis nasi*). Tętnica grzbietowa nosa jest odgałęzieniem tętnicy ocznej. W unaczynieniu nosa biorą udział również odgałęzienia tętnicy podoczodołowej.

Analogiczny do naczyń tętniczych jest drenaż żylny. Należy zwrócić uwagę na niebezpieczeństwo szerzenia się stanów zapalnych z tej części twarzy do zatok opony twardej poprzez żyłę kątową, która jest dopływem żyły ocznej górnej, a ta z kolei uchodzi do zatoki jamistej. Naczynia chłonne z nosa zewnętrznego uchodzą do węzłów chłonnych podżuchwowych (*nodi lymphatici submandibulares*).

Unerwienie nosa zewnętrznego pochodzi z odgałęzień nerwu ocznego (CN V1) i szczękowego (CN V2).